5/13/2017 SvD 1981-03-08 - sida 10

Leif Carlsson

Under Vietnams himmel

JAKTSTRID definieras, flygare emellan, som strid jaktflygplan mot jaktflygplan.

Sådan strid bör undvikas: jaktflygarens uppgift är att försvara oss mot attack- och bombflygplan, inte att slåss mot andra av sin egen sort.

Enligt denna i och för sig sunda tanke slutade man på många håll, t. ex. i Förenta Staterna, att på allvar öva en form av strid som inte borde finnas.

VIETNAM BLEV, på denna punkt som på många, ett bistert uppvaknande. Jaktstrider inträffade besvärande ofta. Vad värre var: amerikanerna förlorade irriterande ofta. De amerikanska förarna behärskade helt enkelt inte jaktstridens enligt moderiktigt tänkande obsoleta konst; alltså dog de.

Så kunde man inte ha det, naturligt nog. Flottan och flygvapnet inrättade var sin skola för utbildning i jaktstrid (att ha en tillsammans var självfallet otänkbart) — och förlustsiffrorna sjönk raskt och påfallande.

◇

DETTA MOTIV måste väl ha fängslat massmedia? Det våras för Biggles, duell i luften, gammal romantisk taktik blir som ny — kan man tänka sig något tacksammare ämne?

Trots ett måhända ovanligt starkt intresse för vad som sägs om luftkrigskonst kan jag inte erinra mig att Sveriges TV — eller DN:s Sven Öste — uppmärksammade detta intressanta fenomen. Sara Lidman träffade i Hanoi många soldatgossar på väg att befria Södern, men såvitt jag minns ingen jaktflygare.

Varför?

Naturligt nog därför att denna information, så viktig för den amerikanska krigsmakten — det gällde amerikanska flygares liv, och det gällde krigets utgång — skulle ha stört den svenska julkortsbilden av kriget i Vietnam:

PÅ ENA SIDAN världens starkaste, mest tekniska, militärmakt. På andra sidan ett litet fattigt bondefolk, brutalt överfallet, smygande i skogen i små gerillagrupper, okuvligt försvarande sig med enkla handvapen, med sorgset överlägsna leenden tillövers för de stupida främlingar som ens för ett ögonblick kunde inbilla sig att tro och hängivenhet och folkets rättfärdiga sak kunde besegras av elektronik, automatkanoner och robotar.

USA:s besegrare . . . Flygplanet är en rysk MIG 21.

I DEN BILDEN finns ingen plats för de jaktplan som vållade amerikanerna så mycket besvär. Skulle de ha byggts i de små hyddorna? Skulle de ha startat från risfälten, eller ute i djungeln? Skulle de ha reparerats av bysmeden — och flugits av hans hängivna söner? Flugits så väl och skjutit så bra att världens starkaste flygvapen blev på allvar stört, och nödgades tänka om?

Bort det.

De nordvietnamesiska jaktflygarna — varifrån skulle de ha kommit om ej från Nordvietnam? — kan ännu på länge icke få det erkännande hos oss som deras skicklighet och tapperhet förtjänar. En hyllning till deras hjältemod skulle alltför mycket grumsa till den kuriöst och sentimentalt ensidiga bild av "folkkriget" i Vietnam som veterligen ingenstädes slagit igenom så effektivt som i Sverige.

DE UNGA MÄN som flög och dödade och dog för kommunismens seger i Vietnam — i ryska jaktplan, inte sant? — är därför hos oss än så länge hjältar som aldrig fanns. Deras tid kommer. Historikerna låter sig inte stängas ute av sentimentalitet; inte i längden.

◇

FRAMFÖR MIG ligger en vacker och fruktansvärd bok, som rätt och slätt heter *The Vietnam War: The illustrated history of the conflict in South East Asia* (Salamander Books, ca. 133:—).

Normalt är historien segrarens historia.

Detta arbete är intressant redan genom själva det förhållandet att det ger den förlorande partens bild.

HUR GICK DET TILL när Förenta Staterna för första gången i sin historia förlorade ett krig — och förlorade mot några tiotal miljoner människor i en f. d. fransk koloni?

Att boken är en partsinlaga är uppenbart. Ett ögonkast på författarförteckningen visar att de flesta av medarbetarna på ett eller annat sätt — ofta i fält — är eller varit knutna till den amerikanska krigsmakten. På det hela taget är det alltså soldatens historia om kriget i Vietnam som här presenteras; på visst sätt kanske lika intressant som den svenske diktarens eller demonstrantens.

DE SOM KOMMIT levande hem från nederlaget i Vietnam tror tydligen i stort sett att de blev besegrade av stridsvagnar och artilleripjäser, robotar och flygplan, inte av Sara Lidmans rufsigt charmfulla unga pojkvänner i halmhatt, ryggsäck och svart pyjamas.

Intet hade varit lättare för det militära etablissemanget än att skylla ifrån sig på gerillan: vi ställdes inför en uppgift som vi inte var utbildade eller utrustade för. Detta hade varit så mycket lättare som alldeles uppenbart helgonlegenden om bondegerillan vunnit gehör på allerhögsta ort, inte minst inom CIA; denna sällsamma underrättelsetjänst, beundrad av Kennedy, tolererad av Johnson, avskydd av Nixon såsom överlupen av "liberala" akademiker (vilket den var), men hela tiden av väsentlig betydelse.

De militärer och vederlikar som här fört pennan tillgriper inga sådana bortförklaringar.

MED USA:S förutvarande överbefälhavare, general Westmoreland, i spetsen hävdar författarna tvärtom en grundläggande tes av helt annan art: När allt är sagt och gjort förlorade USA ett någorlunda reguljärt krig på slagfältet — därför att man av hänsyn till allsköns för den döende eller lemlästade amerikanske soldaten en smula perifera intressenter (partibossar, filmstjärnor, redaktörer, studenter, europeiska politiker och andra) inte fick lov att efter bästa förmåga föra kriget av alla krafter, så som det efter allt enkelt militärt förnuft borde ha förts.

Heidenstams mask

I SERIEN "Ett annat år" — svenska diktsamlingar omlästa i nuet — skriver i dag TOM HEDLUND om Verner von Heidenstams diktsamling "Nya dikter"

Serien inleddes den 18/3 av Lars Gustafsson som skrev om Paul Anderssons "Elegi över en förlorad sommar". Den 26/2 skrev Urban Andersson om Werner Aspenströms "Snölegend" och den 3/3 Lars Gustafsson om "Nattens broar" av Artur Lundkvist.

SOM BANBRYTARE för en ny, litterär stil, 90-talismen, tilldelades Verner von Heidenstam nobelpriset 1916, samma år som expressionismen på allvar slog rot i svensk poesi: Pär Lagerkvist utgav sin diktsamling "Ångest" och Edith Södergran debuterade. Den nya litteratur, som Heidenstam nästan trettio år tidigare hade förebådat, var därmed redan överspelad. Nobelpriset 1916 kom att bli dess gravmonument. Ur internationell synpunkt var detta pris naturligtvis en malplacerad belöning, som dock hade varit något mer motiverad om den i stället hade gällt *Nya dikter*, som Heidenstam hade givit ut ett år tidigare.

Ett annat år

I SJÄLVA VERKET är denna Heidenstams tredje, sista och mest betydande diktsamling också en av de få verkligt stora diktsamlingarna i svensk litteratur. Ja, den skulle rent av kunna kallas ett svenskt krön i den klara reflexionslyrikens europeiska bergskedja, vars högsta topp utgörs av Goethes lyrik. Och dimensionerna i Heidenstams "Nya dikter" är inte bara de småskuret svenska — i några av dikterna närmar han sig den stora och enkla ton, som präglar Goethes "Über allen Gipfeln", en dikt som Heidenstam har översatt på ett kongenialt vis. "Om tusen år" är en dikt där han demonstrerar vad han är mäktig på egen hand:

En dallring i en fjärran rymd, ett minne
av gården, som sken fram bland höga träd.
Vad hette jag? Vem var jag? Varför grät jag?
Förgätit har jag allt, och som en stormsång
allt brusar bort bland världarna, som rulla.

VEM VAR JAG? är en fråga som Heidenstam återkommer till gång på gång, på olika vis, i Nya dikter. I ett prosafragment från sina senare år skriver han: "Det är ej jag själv som talar, och det har väl knappast någonsin varit det. Jag hör en röst långt borta. Jag upprepar endast vad jag hör."

Detta diffusa drag i personligheten är i själva verket grundläggande för Heidenstams hela verksamhet som kulturdebattör, politisk tänkare och författare. Och det är inte enbart till förfång för hans poesi, även om det i andra sammanhang kan göra hans insatser ihåliga och inkonsekventa.

"Verner von Heidenstams tredje, sista och mest betydande diktsamling 'Nya dikter' är också en av de få verkligt stora diktsamlingarna i svensk litteratur. Ja, den skulle rent av kunna kallas ett svenskt krön i den klara reflexionslyrikens europeiska bergskedja, vars högsta topp utgörs av Goethes lyrik." Foto: GOODWIN 1917

HEIDENSTAM VAR visserligen i hög grad självcentrerad, men egocentriciteten gällde mindre ett jag än en mask. Det var i denna mask han hade uppträtt som banerförare på 90-talismens revoltbarrikad, det var samma mask, som gjorde att han hänsynslöst kunde utnyttjas som galjonsfigur under sina sista år, när hans inre hade vittrat sönder efter en långdragen och tidigt inledd senilitet. Den flotta gesten, den granna posen sätter sin prägel på många av de framträdanden Heidenstam gjorde i litterära och andra sammanhang.

DÄRFÖR FINNS DET något ytligt elegant i många av de stort upplagda kompositionerna i hans två första diktsamlingar, ett drag av virtuos nonchalans, som har svårt att riktigt hitta hem hos en modern läsare. Desto mera kan den nutida läsaren finna i de av Heidenstams samtid föga uppskattade kortdikterna i de två första samlingarna; med sin lågmälda ton utgör de en av förutsättningarna för "Nya dikter".

I DESSA KORTARE dikter är de iögonenfallande gesterna och poserna borta. Att göra sig en bild av författaren till dem är vanskligt, ja, det skulle rent av strida mot själva den innersta kärnan i denna lyrik; några mer markanta anletsdrag har inte heller de "jag" som man möter i dikterna. "Sovande gårdar", en av de finaste dikterna i den tredje samlingen, är ett bra exempel:

Vägen slingrar vit och öde
mellan nattens tysta gårdar.
Allt det onda, som skall hända,
sover ännu djupt och stilla.
Ofall, vaka, olyckstider,
allt skall stunda, likvagn slamra,
unga åldras, gårdar jämnas.
Natt, hölj i din ro
oss, som ensamma gå,
hölj för oss våra kommande dagar!

Det skymtande jaget, vandraren, diktens underförstådda huvudperson, är gömd i ett "oss" — dikten är en bön från en människa bland människor.

VAD SOM BLEV förödande för tänkaren, gynnade poeten. I Heidenstams bästa dikter finns det inget jag som skymmer det allmänmänskliga. I sin stora biografi över Heidenstam talar Fredrik Böök om den "självförglömmelse", som präglar "Nya dikter". Därigenom blir också Heidenstams sista diktsamling ett verk i släkt med det tempel han hade skrivit om i "Namnlös och odödlig" i sin första: ett odödligt monument, vars byggmästare är bortglömd.

DET ÄR EN HÄNDELSE som kan se ut som en tanke, att denna strävan till allmängiltighet och "självförglömmelse" inte ligger så långt från Pär Lagerkvists estetik, sådan den utformades i såväl teori som praktik just kring mitten av 10-talet. Därför blir inte heller "Nya dikter" ett rikligt grönskande skott på en gammal och murken stam, utan en del i en lång och obruten tradition, som pekar in i framtiden.

SJÄLVFÖRGLÖMMELSENS trosbekännelse finns formulerad i de berömda slutraderna i dikten om Visby. På besökarens fråga om vem som reste stadens valv och bågar, svarar Visbys döda:

Vi voro endast bladen,
som ingen räknar höst och vår,
blott trädet lövas och består.
Det hette staden, staden!

Tom Hedlund

boklådan

Pinsamt

HITTA-SIG-SJÄLV-ROMANEN eller GÖRA-UPP-MED-SITT-LIV-ROMANEN är alldeles säkert den vanligaste prosayttringen i vårt land. Hur många amatörer sitter inte och skriver med själva hjärteblodet utan att ens komma i närheten av någon form lämpad för en aktiv självanalytisk process? Hur många hamnar inte i ett ytligt schematiserande av självbedrägligaste slag?

Det är tur att den överväldigande delen av projekten havererar i god tid. Den utövade litteraturen är sannerligen inte den genaste vägen till självkännedom. Tvärtom kan den komma att utgöra den verkliga komplikationsfaktorn i en människas liv. Då handlar det förstås om *litteratur* och inte om den sorts valhänta mitt-livs-historier som ett av våra populistiska bokförlag ständigt försöker upphöja till romankonst. Men även genom blott och bart inkompetenta förlagsmannahänder kan undermåliga alster av denna typ slinka ut på marknaden. Det är tyvärr den enda rimliga förklaringen till att Bonniers gett ut textilkonstnärinnan *Louise Treschows* självbiografiska roman *Svart och vitt*.

LOUISE TRESCHOW växte upp som överbeskyddad familjeflicka i socialgrupp ett. Boken ger sig förstås ut för att handla om hennes frigörelseprocess. I själva verket består den bara av överslätande förenklingar. Enligt den tycks författarinnans liv ha bestått av klumpiga enheter som man kan flytta omkring ungefär som vore de byggklossar. Vagt benämnda banaliteter som åtminstone inte kan beröra någon fullvuxen människa.

TILL RÅGA PÅ ALLT är hon en usel stilist som ständigt famlar efter förment litterära plattityder. Hon behärskar inte ens elementär svensk grammatik. Hennes bok vore en guldgruva att ösa ur för en ny edition av Stilblommor och grodor. Detta är utomordentligt pinsamt. Och allt måste falla tillbaka på en förlagsredaktör på Sveavägen 56, som bär ansvaret för en uppenbar hjärteblodsskrivares förande till offentlighetens schavott. Så fullkomligt onödigt!

Johan Günther

Sjöäventyr

C. Northcote Parkinson har berättat många historier om sjöstriderna under Napoleon-krigens tid. Tre av hans böcker har tidigare givits ut på svenska av Forum. Den fjärde heter *Nära ögat* (Forum) och där har hjälten Richard Delancey avancerat till kommendörkapten med befäl över en korvett på patrull i Medelhavet. Han deltar i belägringen av Malta och utmärker sig sedan vid amiral Saumarez seger vid Cadiz.

Utan att nå upp till topparna i genren är det ett sakkunnigt skildrat (översatt av Lars Ekegren) och spännande sjöäventyr.

Hans Dahlberg

under strecket

MÄNNISKAN MELLAN STORA OCH SMÅ PARASITER

I sin nya bok "The Human Condition" har den amerikanske historikern William McNeill försökt förklara mänsklighetens historia som en strid mellan olika typer av parasiter: de inre som orsakar sjukdomar och de yttre, rövare, fogdar och dyligt som orsakar krig.

Av SVANTE FOLIN

FÖR EN anständig historiker — sedan en mansålder försjunken i t. ex. Arboga-artiklar eller muddtillverkningen under beredskapstiden — måste professorn i historia vid Chicagouniversitetet, *William McNeill*, te sig som ett ovanligt elakartat exempel på skammen, hurtigt promenerande på torra land.

Efter en bokstavligen jordbunden start i form av en doktorsavhandling om potatisens inflytande på irländsk historia (1948), visade han sitt sanna väsen 1963, då 26 års encyklopediska mödor kulminerade i "The Rise of the West" — en drygt 800-sidig volym med den modesta undertiteln "A History of the Human Community". Mig veterligt är detta den ojämförligt bästa världshistoria i en volym son finns. 1976 utkom "Plagues and People" — en banbrytande introduktion till infektionssjukdomarnas inverkan på det historiska förloppet.

Nu föreligger *The Human Condition — An Ecological and Historical View*, (Princeton, 1980, c:a 100 kr) — där McNeill på grundval av två föreläsningar sammanfattar huvudlinjerna i en miljon års historia på 75 sidor. Trots att själve Fernand Braudel har skrivit att "Professor McNeill has a positive genius, not merely a talent — for compression" (TLS nr 3808), är det med någon tvekan man öppnar denna universalhistoriska pamflett.

Men med orubbligt sinne för väsentligheter frilägger McNeill elegant den geologiska grundstruktur, som vanligen döljs av den episka historiens förvirrande detaljmyller. Från "Plagues and People" övertar han nyckelbegreppen mikro- och makroparasitism — tvillingvariabler som i skiftande mönster bestämt människans biologiska villkor genom historien.

Med mikroparasitism avses "de metaboliska aktiviteterna hos mikroskopiska organismer som konkurrerar med människan om födan". De opererar antingen indirekt, t. ex. genom att komma först till potentiella födoämnen, eller genom direkt invasion av människokroppen. Balansen mellan människa och mikroparasiter skiftar ständigt, ibland befinner sig parterna i labil jämvikt, ibland tar endera överhanden.

Begreppet makroparasitism används mer okonventionellt. McNeill brukar termen metaforiskt för att beteckna alla former av exploatering mellan mänskliga grupper och klasser — t. ex. när rövare, skattmasar och hyresindrivare tar förnödenheter från eller framtvingar tjänster av andra grupper.

KLÄMDA mellan mikro- och makroparasiter har det varit bondbefolkningens lott, att pressas mot existensminimun genom systematisk åderlåtning på resurser, väsentliga för deras egen överlevnad. Detta grundmönster täcks av krig, epidemier, utbrott av religiös väckelse, skördekatastrofer, folkvandringar och andra spektakulära händelser, som spelar så stor roll i konventionell historieskrivning.

Den första milstolpen i människans ekologiska historia passerades, när våra fjärran förfäder lyckades inta näringspyramidens topp — ett resultat av språkförmåga och därav följande förbättrad social koordination, främst vid jakt, som gjorde att människan kunde spränga sin ursprungliga nisch. I det tropiska Afrika inneslöts jägarna-samlarna av en finmaskig livsväv, som innefattade ett otal primatanpassade mikroparasiter, varför folkökningen blev obetydlig.

Nästa vändpunkt inträffade enligt McNeill, när människan spred sig till jordens kallare och torrare zoner, som saknade tropikernas mikrofauna. Utbrytningen förutsatte uppfinningen av kläder, som gör det möjligt att bibehålla ett tropiskt mikroklimat närmast huden. Med björnskinn på ryggen och en brasa som värmde magen, kunde människan överleva även på våra omänskliga breddgrader.

DE NYA områdena erbjöd relativ frihet från mikroorganismer, samt rik tillgång på storvilt, som utvecklats i en människofri miljö och därför var bekvämt försvarslöst. Under snabb befolkningstillväxt lyckades denna kraftfulla jägarkultur, enligt vissa forskare, utrota hundratals arter större däggdjur. Människan hade skapat sin första ekologiska kris.

Biffbanketten led mot sitt slut och de självdestruktivt framgångsrika jägarna tvingades acceptera alltmer tvivelaktiga födoämnen — smådäggdjur, fiskar, mollusker och framför allt vegetabilier. Steget till direkt produktion av föda, d. v. s. jordbruk, var inte resultatet av någon fiffig uppfinning, som visade hän mot ett framtida *Schlaraffenland*, utan en bitter nödlösning. Där jordbruk etablerades, med sina monokulturer, uppstod nya livsrum för specialiserade mikroorganismer, samt skadedjur och ogräs.

Jägare i ständig rörelse, exponeras sällan för anal-orala infektioner. Bybor, som kackar i eget bo, blir, via förorenat dricksvatten och dylikt, lätt offer för dysenterier och andra vattenburna infektioner. Den ökande infektionsbelastningen tycks ganska snabbt ha stabiliserat den befolkningsexplosion som åtföljde jordbruksrevolutionens dramatiskt ökade livsmedelsproduktion.

Uppfinningen av plog och konstbevattning i Eufrat-Tigrisområdet c:a 5 000 år f.Kr. leder till flerfaldig ökning av jordbrukets produktivitet. Nu blir det möjligt att hålla dubbelt så mycket land under plog, som behövs för ett års livsmedelsproduktion — halva arealer kan ligga i träda, vilket ger upphov till en permanent jordbrukscivilisation.

Bofast jordbruk öppnade vägen för intensifierad makroparasitism. Bonden kunde producera mer än sitt eget uppehälle — den som förmådde honom att avstå från en del av skörden, kunde skapa nya existensformer. Några kunde frigöras från matproduktion och specialisera sig på annat, vilket leder till arbetsfördelning, social differentiering och vad vi kallar civilisation.

Civilisationens främsta kännetecken är städer — de nya specialiserade eliternas befästa boplatser. Fördelen med konstbevattning och svårigheterna att fly någon annanstans skapade en befolkning, som var ett idealiskt objekt för skattefogdar och arrendeindrivare. Civiliserade samhällen sönderfaller fundamentalt i en majoritet värdar (de som producerar livsmedlen) och en minoritet parasiter (de som äter utan att odla).

Skatteskrapan — de stora parasiternas högborg.
Foto: ANDERS KALLERSAND.

I begynnelsen var prelater sannolikt den dominerande parasitformen. Snart trängdes de dock undan av framtidens makroparasit, yrkessoldaten och hans herrar. Städernas förhållandevis enorma rikedomar inbjöd till plundring och öppnade en helt ny parasitnisch. Under tretusentalet f.Kr. börjar krig och överfall bli vanliga i Mesopotamien.

CIVILISATION och urbanisering skapade också helt nya utkomstmöjligheter för mikroparasiter. Konstbevattning gynnar shistosomiasis, kloak- och dricksvattenproblemen ökar i takt med folktätheten, men allra viktigast: koncentrationen av människor gör det möjligt för luftburna virusinfektioner att etablera sig permanent. Smittkoppor, mässling, kikhosta, influensa etc. med ursprung hos våra vanligare flocklevande tamdjur, anpassade sig snabbt till det nya dominerande hjorddjuret.

Endast stora populationer kan hyra kontinuerliga virussjukdomar. Mässling t. ex. fordrar en sammanhängande population på c:a en halv miljon människor för att hålla sig flytande. Civilisationen medförde alltså en kraftigt ökad mikroparasitisk belastning.

Med hjälp av stora och små specialiserade parasiter (yrkeskrigare och virus) spred sig civilisationen genom att besegra, besmitta och demoralisera angränsande folk. I den civiliserade världen uppnåddes ett temporärt immunologiskt jämviktstillstånd när mikroparasitismen, främst virus, konsoliderat sig som barnsjukdomar.

Makroparasiterna, d. v. s. den härskande krigarkasten, stabiliserade sig "ekologiskt" med hjälp av byråkrati. Den utvecklades snabbt från och med tiden för historiens första registrerade, imperatoriska makroparasit: Sargon av Akkad, c:a 2 250 f. Kr. När det blir möjligt att härska på avstånd, via en fungerande kommandostruktur, stabiliseras relationen mellan härskare och behärskande. Från härskarens synpunkt blir långsam utsugning (beskattning) ett mer attraktivt alternativ än ren plundring. För undersåten framstår uttaxering som ett bättre alternativ, än att riskera både liv och egendom i ett skattefritt område, där han är utelämnad till småbanditer.

EFTER ATT ha analyserat "the urban transformation" griper sig McNeill an med sitt andra huvudtema "the commercial transformation" som började ungefär samtidigt med vår tideräkning. De ökande eurasiska handelsförbindelserna leder efter många avbräck och motgångar (förgörande epidemier under 1200- och 1300-talen t. ex.) till marknadskrafternas triumf i 1500-talets Västeuropa. Industrialism och imperialism ger Europa världshegemoni, en position som bl. a. baserades på en gynnsam kombination av mikroparasitiskt (relativ immunitet mot dominerande virusinfektioner) och makroparasitiskt (överlägsna eldvapen) övertag mot omvärlden.

Efter en euforisk period av obegränsad och självgenererad tillväxt, understödd av billig energi, börjar den förträngda insikten om tillvarons gränser åter pocka på uppmärksamhet. McNeill menar att liksom de ekologiska relationerna mellan djur och växter förändrats under evolutionens lopp, har människans förmåga att göra uppfinningar och upptäckter — i det kortare historiska perspektivet — lett till sporadiska och dramatiska nischexpansioner i samband med att nya naturtillgångar blivit möjliga att exploatera. Sådana resurstillskott leder till kraftig social och biologisk obalans under kortare eller längre övergångsperioder. Men hitintills har balansen alltid återställts på en ny nivå, där mikro- och makroparasiter i nya konfigurationer satt bestämda gränser för människans existensmöjligheter.

"I ett tillräckligt långt tidsperspektiv kommer måhända även de senaste seklernas industriella expansion att följa detta mönster. Nya rikedomar, hur överväldigande de än verkar, kanske inte är tillräckliga för att utrota parasitismen i mänskliga relationer, oavsett vad demokratiska jämlikhetsteorier anser kommer att — eller borde — bli fallet."

Svante Folin

Svante Folin är free lance journalist.

SvD 81-03-08

1/1